

JEDNOŚĆ NARODOWA

Nr. 43

Białystok, dnia 29 sierpnia—1 września 1945

Rok II

Zjazd uczestników walki zbrojnej

W dniach 1-ego i 2-go września obradować będzie w Warszawie Zjazd Uczestników Walki zbrojnej za niemieckim okupantem, Zjazd wszystkich tych którzy byli w lesie a nie w Londynie, którzy trwali z bronią w ręku a nie u nogi podczas krvawych czasów niewoli hitlerowskiej.

Na zjeździe reprezentowani będą przedstawiciele wszystkich wojskowych formacji polskich — żołnierze Armii Ludowej, Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich, Korpusu Bezpieczeństwa, niezliczonych oddziałów partyzanckich. Były tylko walczyli z Niemcami a nie spalili się dla bratni.

Na zjeździe będą obecni żołnierze i partyzanci Żydzi, spadkobiercy świętych tradycji bojowników getta warszawskiego, ci którzy nie zechcieli pojść na żer strasznych czerwionych pieców krematoryjnych Treblinki czy Oświęcimia, a jaczna walka z żołnierzami i partyzantami polskimi zdobyli dla siebie i swoich braci prawo do ziemi pełnej praw obywatelskich.

1-ego września minia sześć lat od chwili wybuchu wojny polsko-niemieckiej, od chwili zapoczątkowania drugiej wojny imperialistycznej.

Druga wojna imperialistyczna przyniosła ciężkojętkę Polsce sanacyjnej, tej Polsce która była „Kartelom dla Lilpopa z folwarkiem dla Radziwiłła”, w której chłop był pozbawiony ziemi, robotnik pracy, dziecko szkoły, a cały ogół obywatele kardynałnych, podstawowych praw politycznych.

Całkowita odpowiedzialność za kleskę ponoszą ówczesne stery rządzące, te które kumaly się z faszyzmem i brały wyciągniętą rękę pomocy Związku Sowieckiego.

Druża wojna światowa przyniosła światowe zwycięstwo Polsce demokratycznej, oczywiście chłopa, robotnika i inteligencji przejmującego, Polsce która według słów Żeromskiego poczęła się między pługiem chłopa a młotem rolnika, która nie wyczekiwana na taką lub inną koniunkturę polityczną ale uzależniała swoje wyzwolenie od zbrojnego wysiłku całego narodu, od jego solidarnego wkładu do ogólnej skarbnicy wysiłków innych narodów.

Na zjeździe będą przedstawiciele centralnych władz państwowych. Przywódca Krajowej Rady Narodowej ob. Bierut, Premier Rządu Jedności Narodowej ob. Osóbka Młodawski, Naczelnny Dowódca W. P. Marszałek Polski Michał Rola-Żymierski. Zjazd będzie demonstracją skonsolidowania się całego narodu wokół aparatu naszej wizji. Zjazd będzie potężną manifestacją akcentowania wszystkich poczynień naszego rządu, zawartych we wielkopomnym Manifiecie Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, a realizowanych przez P. K. W. N. Rząd tymczasowy Rzeczypospolitej Polskiej i obecny Rząd Jedności Narodowej.

Zjazd da wyraz solidaryzowania się polityką zagraniczną naszego naszego rządu, a z sojuszem polsko-

Prezydent Bierut o korzyściach gospodarczych płynących z nowej struktury granic

WARSZAWA (Polpress). Biuro Prasowe KRN nadsyła sprawozdanie stenograficzne z konferencji prasowej, odbytej w dniu 24 sierpnia 1945 r. w Belwederze.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej ob. Bierut wygłosił na tej konferencji przemówienie, w którym powiedział m. in.:

Umowa moskiewska — dokumentem epokowym

Dziś, po podpisaniu tej umowy o granicach Polski, żadne wątpliwości w tej dziedzinie nadal istnieć nie będą. Zagadnienie zostało raz i po wieczne czasy uregulowane. Uszczerplenie terytorialne Polski przez uregulowanie sprawy granicznej na Wschodzie musiało być zrekompensowane odpowiednim ustaleniem granicy Polski na Zachodzie. Zresztą już wówczas, gdy Związek Sowiecki po raz pierwszy wysunął sprawę, zagadnienie było poruszone w taki sposób, że Polska musi otrzymać od świata rekompenzę terytorialną na Zachodzie. Rzeczywala to samo w zasadzie i konferencja krymska, lecz dopiero na konferencji berlińskiej sprawą została bardziej konkretnie uregulowana.

Zasadnicze znaczenie decyzji poczdamskiej

Decyzje poczdamskie, uznające prawo Polski do ziemi zachodnich po Odrze ze Szczecinem i Nisą Łużycką, postają dla sprawy naszych granic najdotknieszsze zasadnicze znaczenie. Należy to z całą siłą podkreślić, ponieważ wysuwane były

sowieckim w pierwszej linii. Dały wyraz solidaryzowania się pod kątem względem z potężną Armią Czerwoną, której zawdzięcza tak bezgranicznie wiele, u boku której przeszedł nasz żołnierz od Oki do Łaby i zatykał zwycięskie sztandary na murach Berlina. Podkreśli, że przebywając na naszych ziemiach tak długo, jak długo jest to będzie do ostatecznego pogłębienia faszyzmu hitlerowskiego potrzebne, zwłaszcza będzie u nas chętnie widziana. Na zjeździe będą obecni funkcjonariusze Urzędu Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej. Ci, którzy stali pod brożą podczas okupacji hitlerowskiej, często nie mogą wypuścić jej z ręki po dzień dzisiejszy, stojąc na straży ludu, porządku i praworządności demokratycznej odrodzonego państwa.

Dawni towarzysze broni potrafia ocenić należycie ich wyżoną odpowiedzialną pracę. Potrafia określić czynione im zarzuty, w wielu wypadkach celowo, przez ukrytych wrogów demokracji.

Zjazd uczestników walki zbrojnej będzie potężną demonstracją jedności całego narodu, ucieleśnionej w jedności walki oczną najlepzych jego synów. Po z ramieni ją zostaną tylko ci których, ciasny egoistyczny interes klasowy, zaprzeczenie się faszyzmowi i krew bratnia na rękach stawia poza nawias życia społecznego.

różnorodne koncepcje uregulowania granicy zachodniej Polski, koncepcje, przeciwstawiające się żądaniom Polski.

„Należy jednak stwierdzić, zgodnie z prawdą, że i t. zw. „polski rząd” emigracyjny w Londynie przeciwstała postulatom, bronionym przez demokrację polską w sprawie granic zachodnich — zasadę ograniczenia naszych praw na Zachodzie i postawę wojowniczą w stosunku do problemu granic wschodnich. Takie stanowisko reakcyjnej emigracji polskiej było niewątpliwie źródłem wielu trudności w korzystnym dla Polski rozwiązaniu zagadnienia granic. Jeżeli jednak mimo to udało się rządowi Jedności Narodowej zagadnienie to rozwiązać pomyślnie i całkowicie w myśl postulatów, wykonywanych przez Krajową Radę Narodową od samego momentu jej powstania, to zauważamy to przede wszystkim zdecydowanemu popar-

ciu naszych dążeń przez naszego wielkiego sojusznika i sąsiada — ZSRR.

Umowa o odszkodowaniach

Strefa okupacyjna sowiecka miała objąć tereny między dawną granicą Polski z r. 1939 i nową granicą Polski na Odrze i Nisie zachodniej. Zrzeczenie się przez Związek Sowiecki odszkodowań z tego terenu, stanowiło dla ZSRR poważną stratę gospodarczą. Jednakże rząd sowiecki stanął na stanowisku, że skoro walczył dotychczas o zasadę włączenia tych ziem do Polski, to ziemie te powinny być traktowane jako ziemia polska i konsekwencją tego było dobrowolne wyrzeczenie się na rzecz Polski pretensji do wszelkiego majątku niemieckiego na tym terenie, a także wyrzeczenie się portfela akcji przedsiębiorców niemieckich i to zarówno na tym terenie, jak i w Polsce.

Sojusz na lat trzydzieste między Z. S. R. R. a Republiką Chińską

MOSKWA. 27.8. Wczoraj radio Moskwa podało wiadomość, że Związek Radziecki ratykalował traktat sojuszu i przyjaźni z Chinami, jednocześnie ogłosząc dodatkowe umowy do traktatu. Traktat ten został podpisany w Moskwie 14. sierpnia. Poszczególne punkty jego brzmiają:

1) Pomoc militarna obydwu krajów, aż do ostatecznego zwycięstwa nad Japonią.

2) Zobowiązanie się do niezawierania odrebnego zawieszenia broni z nieprzyjacielem.

3) Przedsięwzięcie kroków, aby w przyszłości Japonia nie miała możliwości nowej agresji.

4) Zadba ze stron umawiających

się nie weźmie udziału w przyjęciu, wymierzonym przeciwko stronie drugiej.

5) W czasie pokoju obie strony będą do jak najszerszej współpracy, szanując i respektując swoje terytorialne prawa.

6) Obydwie rządy zobowiązują się do udzielenia sobie pomocy gospodarczej po zakończeniu wojny, celem odbudowy gospodarki narodowej.

7) Traktat powyższy nie przesąduje praw obu krajów, jako członków Narodów Zjednoczonych.

Pakt ten zawarty został na okres lat 30.

Amerykańska armia okupacyjna w Japonii

Waszyngton (Polpress). Prezydent Truman oświadczył, że według obliczeń generała Eisenhowera, amerykańska armia okupacyjna w Japonii będzie liczyła co najmniej 1.200 tysięcy żołnierzy.

Triumf komunistów greckich

ATENY. Przy wyborach do Związków Zawodowych zwyciężyła Partia Komunistyczna, na 396 delegatów — stawiło się 371 z nich za listą Komunistyczną oświadczyło się 370. Rząd unieważnił wybory. Wybory do Zarządów Związków Zawodowych są pierwszą możliwością swobodnego wypowiedzenia się robotników pod rządami reakcyjnymi Vulgarisa.

Głosy o drodze eońsko-radzieckiej

Cała prasa angielska i amerykańska przychylnie traktuje fakt umowy chińsko-radzieckiej.

Praca przymusowa w Austril

Rząd austriacki ogłosił dekret o pracy przymusowej przy upratowania grodu, dla mężczyzn od 15 do 60 lat, dla kobiet od 16 do 40 lat.

Niemcy pracowali nad bombą atomową

Nowy Jork (PAP. Polpress). Opublikowane zostały dokumenty, zebrane przez służbę informacyjną angielską i amerykańską, z których wynika, że uczeni niemieccy przed końcem wojny prowadzili prace nad wynalezieniem bomby atomowej i bomb latających.

W niedzielę, dnia 3 września ukaza się kolejny numer „Jedności Narodowej” w podwójnym formacie 8-mu stronnic w związku z roczną wybuchu wojny. W numerze Kolumna Literacka i Kolumna Szkolna.

Komunikat N.K.W. Stronnictwa Ludowego

Naczelny Komitet Wykonawczy S. L. na posiedzeniu odbytym dnia 20 i 21 sierpnia r. b. powziął następującą uchwałę:

Z uwagi na to, że grupa ludowa reprezentowana przez ob. ob. Mikołajczyka i Kiernika organizuje faktycznie pod ich kierownictwem drugi S. L.—Naczelny Komitet Wykonawczy stojąc na gruncie jedności Ruchu Ludowego, postanawia opracować w ciągu najbliższych dni plato-

formę ideowo-polityczną, która stanowić będzie podstawy dla jedności Ruchu Ludowego w Polsce.

N.K.W.S.L. uzależnia swoje ostateczne ustosunkowanie się do działalności grupy ob. ob. Mikołajczyka i Kiernika od stanowiska, jakie zajmą oni wobec zasad połączeniowych określonych przez N.K.W.S.L. w platformie połączeniowej.

Naczelny Komitet Wykonawczy Stronnictwa Ludowego.

Premier Osóbka Morawski

przyjął Prezydium Polskiego Stronnictwa Ludowego

W dniu 25 sierpnia 1945 r. Prezesa Rady Ministrów ob. E. Osóbka-Morawskiego przyjął członków prezydium nowego stronnictwa politycznego w Polsce, pod jawną "Polskie Stronnictwo Ludowe". W delegacji uczestniczyli: wiceprezes Naczelnego Komitetu Wykonawczego P.S.L. ob. Niecko, wiceprezes minister Władysław Kiernik, naczelnik sekretarza ob. Stanisław Wójcicki i członek prezydium minister Czesław Wycech.

Trybuna Czytelniów

W sprawach sądownictwa

W "Glosie Ludu", a za nim i w białostockiej "Jedności Narodowej" zaatakowano sądownictwo jako ostoję reakcji.

W imię prawdy chcę wyjaśnić istotę rzeczy, które sprawę przedstawiają we właściwym świetle. Za podstawę ataku posłużyły postanowienia Sądów Grodzkich, nadające prawo wykonalności orzeczeniom Urzędów Ziemiańskich, nakazujących usunąć ziemie p. siadac y dzialek, nadanych w trybie reformy rolnej, bowiem rzeczywiście w pospiechu rozparcelowano i obszary nie podlegające parceleacji. Urzędy Ziemiańskie w tych wypadkach orzekły przywrócenie majątków rozparcelowanych ich poprzednim właścicielom i usunięcie nabywców, i te orzeczenia Urzędu Ziemiańskiego złożono w Sądach Grodzkich o nadanie klawuły wykonalności. Sądy je nadawały, bo zgodnie z obowiązującymi przepisami nadawać je musiały, ponieważ Sądy nie mają prawa badania w tych wypadkach merytorycznej strony orzeczeń władz administracyjnych, a tylko, czy orzeczenie jest wydane przez właściwe władze.

A więc duch reakcji straszy nie w Sądach, które postępują zgodnie z ustawami, ale w Urzędach Ziemiańskich, które wydają takie orzeczenia, bowiem jeśli jakiś majątek został rozparcelowany niezgodnie z ustawą o reformie rolnej, to należy nie usuwać tych co objęli ziemię w dobrej wierze, ale wynagrodzić po przednim właściciela z latyfundiami na Zachodzie.

Daleki jestem wprawdzie od twierdzenia, że wszyscy sądonicy podzielają poglądy demokratyczne, ale twierdzę, że postępują oni zgodnie z ustawami obowiązującymi, bo inaczej postępować nie mogą.

Zdaje się w tym, że właśnie cały szereg naszych ustaw jest niedemokratycznych i wymagających zmian, ale tego nie mogą dokonać Sądy, a tylko Krajowa Rada Narodowa i Rząd.

Henryk Szachin-Swinarski
wice-prokurator

1.IX.1939—1.IX.1945

Zjazd Uczestników Walki Zbrojnej z Niemcami
w dniu 1—2 września 1945

JEDNOŚĆ NAKODOWA

Co piszą inni

Podziemna ofensywa Kapitału

Ustępstwa, na jakie poszedł świat pracy w Polsce z kapitalizmem są ustępstwami, dotyczącymi metod walki. Nie ulega bowiem wątpliwości, że zasadniczej zgody między kapitalizmem a światem pracy być nie może. Ze względu na dobro starego wojna społeczeństwa, w trosce o rozwój kraju zostały do jego odbudowy wciagniete również pewne elementy kapitalistyczne.

Omawia to zagadnienie na łamach "Robotnika" Edward Ćsato i wnioskuję:

"Zawierając ów „kompromis”, mamy nadzieję, że tak samo, jak świat pracy, i kapitalizm również szczerze, i z dobrą wolią przystąpi do odbudowy Polski. Jak dotychczas, nie możemy dostrzec tej szczerości, tej dobrej woli. Kapitalizm w Polsce myśli wyłącznie o sobie i nie odbudowuje Polski, lecz odbudowuje siebie samego; a to jest bardzo istotna różnica".

Z tego stanu rzeczy kapitalizm korzysta:

"Dzieli się on zyskami z państwem, ale w sposób bardzo nierówny; natomiast tzw. część ciężarów jest udziałem wyższej części świata pracy. — Weżmy konkretnie najbardziej rentowymi okazały się obecnie przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe: natomiast stopa życia w społeczeństwa przejmującego jest bardzo niska".

Ale, mało tego. Nie żądała się kapitalizmu żołnierskim bojkotem poczynień państwowych, ch. d. i do politycznego, jedynie władzy i prowadzi przeciw demokracji podziemnej, reakcyjną ofensywę!

Autor cytowanego artykułu udaje pewien schemat tej ofensywy:

"Próby zwyciężenia osiągnięte reformy rolnej przez przywracanie gruntu dawnego właścicielowi.

Próby represjalizacji przeciwko biorom, uruchoconym i prowadzonym województwem robotników.

Zabiegi rozbicia jedności obozu demokratycznego.

Chęć zdeorganizowania produkcji przez uchylanie się od pracy, spukalację, złodziejstwa.

Desorganizowanie administracji przez przekupstwa i stwarzanie chaosu.

Zjazd pisarzy w Warszawie

W najbliższych dniach przybędą do Warszawy pisarze augsburscy, radzieccy, francuscy i jugosłowiańscy. Są oni zaproszeni przez Ministerstwo Kultury i Sztuki.

Odnalezienie białych kruków

W Koszalinie odnaleziono cenne druki rosyjskie, pochodzące z wieków XVI, XVII i XVIII, zrabowane przez Niemców.

Zjazd dyr. szkół zawodowych

W Warszawie odbywa się pierwszy ogólnopolski zjazd dyrektorów szkół zawodowych.

Jeszcze o hitlerowcu biskupie

usuniętych z urzędu polskich diekanów.

Biskup Spelett usunął też z polskich kościołów polskie chorągwie kościelne i zobowiązał proboszczów do szukania ich po domach prywatnych. Biskup Spelett wprowadził przymusowo niemieckie pieśni religijne śpiewane w Rzeszy, aby zabić polską pieśń kościelną.

Wśród duchowieństwa powtarza się wersja, iż biskup Spelett przyznał się do śmierci dwóch biskupów polskich z Płocka.

Szerzenie deficytu za pomocą plotek i oszczerstw.

Morderstwa dokonywane na działaczącach demokratycznych.

Rozruchy, wywoływanie przez szumowniny.

Szerzenie antysemityzmu, nacjonalizmu, klerykalizmu i wyzywianie ich do celów walki z demokracją.

Polski świat pracy będzie musiał zastanowić się i przedsięwziąć odpowiednie środki dla usmierzenia politycznych i ekonomicznych zapędów swego chwilowego „niebezpiecznego sprzymierzeńca” — kapitalizmu.

Zgoda chłopska — nakazem chwili

Pod powyższym tytułem czytamy w artykule naczelnego organu Stronnictwa Ludowego "Zielonym Sztandarze":

"Nasi wstępniacy rzucają więc na wieś naszą demagogiczne: przecząco, tym Stronnictwu Ludowemu, które pozbło po linii współpracy ze Związkiem Radzieckim, po linii popierania wysiłków obecnego paszego Rządu. To jest zle, to jest nieDOBRO ze, przecząco z tym, przecząco z owym it.d. Hala takie znajdują pokłask u plew rozbiorowej gawędzi ulicznej, lecz każdy rozmów chłop zapiera a co z tego będzie dalej? Nasz faszysty nie hamą sobie nad tymi potarciem głowy, lecz my, chłopi, musimy się nad tym poważnie zastanowić".

Odpowiedź jest jedna:

"Cz. zjadęce sobie sprawę z tego, że nie ma pośród tych prawicowych nobilitujących Stronnictwo Ludowego, tyczącą się chłopsko robotniczej — i potrafiące najwięcej wrogów polskiego chłopu i robotnika. Czy zjadęce sobie sprawę, że iąc z tymi rozbijaczami, walczyły razem z nimi o przywrócenie jasne panom ich domów i fabryk, że stajecie się grabiącymi jasnego jutra wsi polskiej? Czy zjadęce, s. nie sprawę, że wy, chłopi, iąc z rozbijaczami naszego Ruchu Ludowego, walczycie z obozem chłopsko robotniczym i walczycie o to, by ziemię, którą otrzymaliśmy od dawna powrótem jasne panie".

Nasz zdrowy chłopski rozmów mówi nam, że rozbicie ruchu Ludowego, rozbicie naszego Stronnictwa Ludowego, to zdraja interesów chłopskich, to zdraja wsi polskiej.

Rozbicie ruchu ludowego — to zdraja wsi, podobnie jak próby rozbicia ruchu robotniczego byłyby zdrają proletariatu miejskiego.

W innym miejscu drukujemy komunikat Narzelnego Komitetu Wykonawczego Str. Ludowego. Stronnictwo Ludowe i jego przywódcy stają dziś przed poważnym egzaminem, egzaminem patriotyzmu. Majemy nadzieję, że chłop polski zda ten egzamin, podobnie jak zdał go na polu walki z hitlerowskim okupantem.

Wieniec Antonescu na trumnie Becka

Ciekawa korespondencja z Bułgarien drukuje "Polska Zbroń". Znajdujemy w niej interesujący szczegół z okresu działalności "bohaterów zaleszczyckiej szosy" w Rumunii.

Beck umarł w tych czasach jeszcze, gdy Rumunia znajdowała się w stanie wojny ze sprzymierzonymi demokracjami. Polska też znajdowała się przeciwko wobec wrogim Rumunii. Nie przeszkodziło to jednak, że na pogrzebie Becka były reprezentowane liczące rumuńskie siły marodujące, że na jego trumnie spoczął wieniec od samego Michała Antonescu, ówczesnego premiera i ministra spraw zagranicznych, najbardziej przez demokrację rumuńską znienawidzonego pańszczyzny lokacji hitlerowskiej.

Zarajca Antonescu odegrał w Rumunii tę samą rolę, co Quisling w Norwegii lub Hacha w Czechosłowacji, z tą różnicą, że był jeszcze bardziej wiernopoddańczym sługiem hitleryzmu. To też jego wieniec na trumne Becka ma swoją wymowę.

J. R.

Ziemia i zbiory - własnością chłopa

W związku z próbami obszarników odzyskania niektórych posiadłości, przypominamy pewne usteły zapadłe w swoim czasie na ten temat uchwały Rady Ministrów:

"mierzając do pełnego wykorzystania utrwalenia dobrotynnych skutków wielkiego dzieła reformy rolnej, w trosce o poprawę bytu chłopa, uwolnionego od wiekowego ucisku obszarniczego, oraz ciężarów niemieckiej okupacji i biorąc pod uwagę poszczególne fakty wyparczenia linii politycznej Rządu

Żubr - król Puszczy Białowieskiej

W czasie okupacji niemieckiej rozpoczęły się pionor przeboju na tle głodowym. Przez swym odstępem Niemcy wypuścili wszystkie żebry z rezerwatu na wolną stopę. Wszystko tego padło w czasie przesuwania się frontu 8 września, a wtedy był sławny tak Borsuk, iż "żubry polskie przeszły w Puszczy Białowieskiej 17 sierpnia". Połowę żelaznych drzew połodzi, 3 jeleniaki i 8 rykow. Przy chwilie obecnej wiodą 6 sztuk młodych. Ostatnie nasilane były w Puszczy Białowieskiej 23 żubry. W ich miejscu obecnie jest 12 sztuk, kotażskie i żubry, iż walczyły przeciwko żubrom, skutkiem głodów nadal.

Rezerwat tarpanów

Cotpress. Rezerwat tarpanów zajmuje ogromne tereny hali Hajnówka. Przejeto 1000 głow. W składzie 3 sztuk tarpanów przekroju rocznego i 1 sztuki C. C. S. Stad obecnie 15 sztuk, w tym plemińskie 11 sztuk, plej miskiet 4 szt. Prade dokonane przez bieżące 1000 w rezerwacie żubrów.

w zakresie владания ziemią, przydzieloną chłopom na podstawie reformy rolnej, Rada Ministrów, stojąc na stanowisku utrzymania rozwoju indywidualnej gospodarki chłopów postanawia:

1). Polecić Ministerstwu Rolnictwa w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości, aby kwestia tytułów prawnych владания ziemią, otrzymaną na podstawie reformy rolnej, została uregulowana w terminie do 1 września 1945 r.

2). Polecić Ministerstwu Rolnictwa, aby przez wszystkie swoje organizacje i społeczne organizacje chłopskie, wbrew sprzecznym z założeniami reformy rolnej i stanowiskiem Rządu Tymczasowego pomysł o kolektywnej uprawie ziemi, podsuwanym nie jednokrotnie przez wrogo elementy, czuwało nad przestrzeganieniem pełnego prawa każdego rolnika do swobodnego dysponowania zarówno swą ziemią, jak inwentarzem oraz zbiarami ze swej ziemi i niewłoczać ustnego wszyskiego wyparczenia w tym zakresie."

Odpowiedź na ankietę w sprawie ślubów cywilnych

W nr. 38 „Jedności Narodowej” zamieszczona jest anketa w sprawie prawa małżeńskiego, na którą odpowiadam:

Uważam, że pierwsze pytanie: Czy obywatelowi Rzeczypospolitej Polskiej powinno przysługiwać prawo ślubu cywilnego? — jest wogóle nie aktualne. Bo jeszcze przed wojną na zachodnich ziemiach polskich, posługujących się prawodawstwem byłych zaborów istniały śluby cywilne. A poza tym przysługuje nam to prawo tak samo jak narodom państw zachodnich i Związku Radzieckiego. Na drugie pytanie: Czy postulat nierozerwalności małżeńskiej jest zgodny z zasadami etyki społecznej? — można odpowiedzieć, że nie, bo formula kościelna: co Bóg złączył — człowiek niech nie wazy się rozwieść — nie spełniła swego zadania, człowiek jednak waży się rozwieść, tylko że ku temu rozwicieniu istniały różne kategorie drogi, jak rozwody i pow-

tórne śluby w kościołach kalwińskich, zamieszkanie, lub fikcyjne zamieszkanie na ziemiach zachodnich przez pół roku, co pozwalało korzystać z prawa małżeńskiego, stosowanego na tamtym terenie. Wynika z tego, że myśl ludzka chodzi jedna droga, a życie druga — nie zawsze pozwalać się mając hamulcem prawnym. Na trzecie pytanie: Jakie hamulce są potrzebne przeciw zbyt łatwym rozwodom przy zmianie prawa małżeńskiego? Odpowiedź brzmi: ślub cywilny, ślub kościelny i związki oparte na wolnej miłości są tylko wynikiem warunków życiowych, a szczęście i trwałość w małżeństwie zależy od uczucia i rozumu. Natomiast przy reformie prawa małżeńskiego powinna być szczególna opracowana przy rozwodach kwestia dzieci, nakładająca na rodziców jak największe obowiązki pod względem ich wychowania.

W. Anchimowicz

Z życia robotników Hajnówki

(Działalność). W czasie okupacji hitlerowskiej, KZP D zostały w większości zniszczone. Najważniejsze zniszczenia zdarły się w głębym terenie Hajnówki. Zostały spalone dwie hale traków z kompletem urządzeń, oraz maszynownia i kotłownia wraz z maszynami. Na górnym zakładzie zniszczone w 90%. Po ucieczce okupantów i odzyskaniu wolności państwowej, przystąpiliśmy do pracy na tą odziedziczoną i utraczoną w częściem naszych warsztatów pracy. Po usunięciu gruzu, rozpoczęliśmy pracę nad remontem kotłów i jednej z maszyn parowych. Po 2 ch tygodniach intensywnej pracy, zapalone w kotłach i uru-

maczyn i kotłowni. W hali traków wykonywane są obecnie zamówienia władz państwowych dla celów odbudowy kraju. Ze względu na trudności techniczne i instytutowe pracowników, zdolność produkcji wynosi ok. 10% wydajności pracy przedwojennej. Obecnie ten jest przykry, odbija się bowiem ujemnie na wydajności i organizacji pracy. Obecnie w zakładach zatrudnionych jest 334 pracowników — pracują oni przy produkcji, ekspedycji i odbudowie. Na najbliższy okres projektuje się remont spalonych traków, obrzynaczecek oraz urządzeń technicznych w hali traków.

Rzesz znadawały się — jak to dzisiaj powszechnie wiadomo — kilka „reprezentacyjnych” obozów koncentracyjnych. Do tych obozów sprowadzali oni z zagranicy różne komisie z krajów neutralnych, które później wydawały jak najlepsze świadectwa dla kierownictwa tych obozów. Były to oczywiście okazywanie światowej opinii publicznej. Ań do Oświęcimia, ań do Majdanek komisie te nie przyjeżdżały.

Był też w rejonie Niemodlinia dobrze utrzymany „reprezentacyjny” cmentarz wojenny dla oklanywania zagranicy. Cmentarz ten mieści się na leśnej polanie za barakami w Łambanowicach (Lamsdorf). Na cmentarzu tym znajdują się 18 masowych, starannie utrzymywanych mogił, kryjących 4.000 bohaterów radzieckich. Mogiły zapatrzone są krzyzami i numerami. Za tym cmentarzem, z drugiej strony szosy, znajduje się również jeszcze z większą starannością utrzymany cmentarz angielski, na którym spoczywa kilkudziesięciu żołnierzy i oficerów armii brytyjskiej. Każdy grób opatrzony jest białym krzyżem oraz czarnym napisem, zawierającym imię i nazwisko oraz charakter służbowy zmarłego Anglika, wreszcie datę urodzin i śmierci. Zarówno ten cmentarz, jak i sąsiadujący z nim cmentarz rosyjski mogli Niemcy śmiało pokazać wszystkim komisjom zagranicznym, natomiast „cmentarz śmierci” w trójkaście Kluczyce, Grabinu, Szczecinie dla nikogo nie był dostępny. Był on tajemnicą, ukrywał bestialskie okrucieństwo niemieckie, datujące się od roku

1939 aż do marca 1945 roku. Na terenie mas wego cmentarza śmierci mieszkały się także śmiertelne szczątki żołnierzy polskich i powstańców warszawskich. Zeznanie świadków stwierdzają, że pierwsi cztery masowe groby — to graby polskich żołnierzy, wziętych do niewoli w jesieni 1939 roku. W obozach żołnierze ci zostali rozstrzelani albo umarli z głodu. Podobny los spotkał powstańców warszawskich, przyjezdnych do obozu w Kluczyce w roku 1944.

Dzisiaj jeszcze w niektórych barakach odnaleźć można bądź napisy, bądź resztki porzuconych zapisów, czapek i t.d. świadczących, że w danej sali przebywali powstańcy warszawscy. W barakach tych, oprócz Rosjan, których była tam przeważająca liczba, przebywali także — oprócz Polaków — Włosi, Francuzi i Anglicy. Świadczą o tym wymowne napisy i nazwiska umieszczone na ścianach w poszczególnych barakach. Baraki te dzisiaj przedstawiają ponury widok. W nich to ginęły masowo ich „łokatorzy”. Zachowały się drewniane prycze, na których w trzech warstwach spali żołnierze i oficerowie. W barakach panowało przerzącze zimno.

Obecnie w Łambanowicach szereg baraków zremontowano, znalazły w nich pomieszczenie Niemcy i Niemki zajęci na miejscowym terenie pracy. Polacy nie zapomnieli nawet o urządzeniu szpitala dla niemieckich lokatorów. Panuje wszędzie wzorowy porządek i czystość.

J. Wojnar

Niemodlin oskarża

Niemodlin, do niedawna małe miasteczko na Śląsku Opolskim, stało się sławnym jego nazwą obiega cały cywilizowany świat. W jego bowiem okolicach wykryli przypadkowo, pracując przy znówach Rosjan, amakabryczną, okrutną zbrodnię niemiecką. Zbioro e mogły pomordowanej i zmarnych z głodu, zimna i wycieńczenia żołnierzy radzieckich i tutejszych Polaków, oraz żołnierzy innego innego narodowości, pochowanych na polach trzech wsi: Kluczyce, Grabinu i Szczecinie.

Groby te przewyższają dziesiątki kilometrów i tone cmentarzy ska, jak niemiecki obóz dla jeńców wojennych w Dęblinie, w którym w ciągu jednej zimy zmarło kilkaset tysięcy żołnierzy radzieckich z głodu i zimna. Był szereg innych takich obozów, m.in. w rejonie Dębcy. Na przestrzeni co najmniej około 20 km., mieściła się niezliczona ilość baraków, w których przeżono i głodzono na śmierć radzieckich żołnierzy. Zmarły ich tam dziesiątki tysięcy. Był taki obóz pod Rymanowem w powiecie sanockim. Na tyfus głodowy w tym obozie, według zeznań miejscowości ludności, zmarło około 30 000 Rosjan. I w tym obozie z głodu, zimna i wycieńczenia straciły życie jedno 20 000 radzieckich żołnierzy. Niemcy też li wszędzie barbarzyńscy i dzieckich żołnierzy w okrutny bestialski, nie mający analogii w historii, sposób.

W sprawie odszkodowań wojennych

Kwestia rewindykacyjna odszkodowań wojennych od Niemiec była i jest jednym z najważniejszych problemów obecnej wojny. Wprawdzie konferencje w Jajce i Pożdamie przeważnie w ogólnych zasadach regulują te kwestię na terenie międzynarodowego, to jednak całkowitego i praktycznego rozwiązania problemu nie należy spodziewać się przed konferencją pokojową.

Dla Polski, która stosunkowo do innych krajów najbardziej była narażona na zniszczenia, sprawa ta, wiązając się nierozerwalnie z kwestią odbudowy kraju i uregulowania życia powojennego – ma pierwszorzędne znaczenie.

Nie każdy może zdaje sobie sprawę z ogromu prac i trudności, jakie muszą przewyściąć władze, by zebrać potrzebny materiał. Powołane do tego celu Biuro Odszkodowań Wojennych przy Prezydium Rady Ministrów (dawniej Resort Odszkodowań Wojennych) korzysta z prac organów terytorialnych, między innymi prace te przeprowadzają Izby Przemysłowe Handlowe i Rzemieślnicze, Inspektoraty ZUW, Wydziały Odbudowy itd. Całość prac jest jednak skoncentrowana w Biurze Odszkodowań Wojennych, a za szczebel wojewódzki nadzór nad nimi mają inspektoraty Odszkodowań Wojennych. Prace te jednak tylko wówczas dają pozytywne rezultaty, jeśli całe społeczeństwo odniesie się do nich z należytym zrozumieniem. Każdy obywatel musi zrozumieć, że zarejestrowanie szkody jest jego obowiązkiem wobec Państwa i uchylenie się od tego obowiązku naraża Państwu na szkodę.

W najbliższych dniach Inspektorat Odszkodowań Wojennych w Urzędzie Wojewódzkim Białostockim za pośrednictwem Zarządu Miejskiego i Gminnych przystąpi do rejestracji szkód indywidualnych, poniesionych przez obywateli.

Oto garsć uwag i informacji w tej sprawie: Akcja obejmuje wszystkie szkody, powstałe w związku z wojną i okupacją niemiecką, a więc: szkody osobowe (utrata życia, zdrowia, zdolności do pracy), szkody materialne (w nieruchomościach, ruchomościach, inwentarzu, zakładach pracy, utrata przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych, rzemieś-

niczych, szkody wolnych zawodów itp.) oraz inne szkody w pretensjach (przymusowe wysiedlenie, przymusowe wykorzystanie pracy i innych praw, bezprawne pozbawienie wolności itd.). Miernikem szkód jest wysokość roszczeń oszacowana w złotych wg cen z 31.8.1939 r., lecz przeliczenie szkody wedle wartości pieniężnej ma znaczenie pomocnicze i zasadzie pozostawia się jej po-szkodowanemu. Jedynie w odniesieniu do szkód osobowych i szkód w pretensjach miernik pieniądza będzie miał istotniejsze znaczenie. W zasadzie zgłosza szkody głowa rodziny, włączając również szkody wszystkich jej członków. Lecz za zaginionego np. męża zgłasza szkodzoną, w imieniu nieletniej sieroty opiekun, zaś o ile istnieje uzasadnione przypuszczenie, że poszkodowany wraz z całą rodziną zginęli, względnie zaginęli, wówczas wniosek składa dalszy krewny, sąsiad lub nawet znajomy.

Zgłoszenia są składane na przepisowych drukach i pożądane jest

jakkolajsze udokumentowanie szkody, lecz w wypadku niemożności udokumentowania, względnie wysokich kosztów związanych z uzyskaniem potrzebnych dokumentów – dozwolony jest dowód ze świadków. W wyjątkowych wypadkach dopuszczalne jest ustalenie szkody droga badania poszkodowanego przez rejestratora. W interesie poszkodowanych jest mieć zgory przygotowane odpisy potrzebnych dokumentów, które rejestrator uwierzytelni. Uchylając się od obowiązku zarejestrowania swych szkód, obywatel działa nie tylko na niekorzyść Państwa, lecz i na własną szkodę, gdyż traci prawo do odszkodowania, w jakikolwiek postaci ono nastąpi. „Potwierdzenie przyjęcia wniosku”, jakie każdy kto zgłosi swoją szkodę, otrzyma na rękę, będzie miał wpływ przy wymiarze podatku od wzbogacenia wojennego oraz przy udzielaniu jakichkolwiek ulg, przydzielić i pomocy ze strony Państwa.

K. Ch.

Centrala materiałów budowlanych

Minister Odbudowy, upoważniony przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów, powołał do życia w dn. 1 b. m. Centralę Materiałów Budowlanych w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Ministerstwo Odbudowy reprezentuje 51% kapitału udziałów spółki. Pozostałe udziały posiadały m. st. Warszawa, Poznań, Gdańsk. Powszechny Zakład Ubez. Wzajemnych, Związek Spółdzielni „Społem” i S.

P. B. Zdaniem spółki jest zaopatrzywanie instytucji i przedsiębiorstw prowadzących akcję budowlaną we wszystkie materiały budowlane, handel nimi i kontrola nad produkcją.

Dowiadujemy się, że obecnie w Białymostku organizuje się wojewódzki oddział tej instytucji. Pierwszym kierownikiem organizującego się oddziału mianowano ob. Stanisława Wardyńskiego.

SPORT

Sędzia psuje mecz o puchar

Dnia 26.8.45 r. odbył się na Stadionie Sportowym finał meczu o puchar ob. Prezydenta m. Białegostoku, między Lotnikami (Czerwona Armia) a B.K.S. Obie drużyny wystąpiły w najsielszych składach. W B.K.S. brak było środka napadu, Wiśniewskiego. W pierwszych minutach przewaga ma B.K.S., który często gości pod bramką Lotników. W 17. minucie atak Lotników przerywa się i strzela w ręce bramkarza B.K.S. Sędzia, który był w ważniejszych momentach bardzo niezdeterminowany, uznaje bramkę mimo protestu B.K.S. Potem decyzja zostaje zmieniona. Po paruatakach białostoczan, lewy łącznik po solowym zagraniu strzela pierwszą bramkę z 25 mtr. Po kilku minutach Lotnicy wyrównują stosunek 1:1. Gra zaczyna przybierać na tempe i ostrości. Krótko przed przerwą zagrana trójki Szpiczko, Jerlecki, Mrówek, strzela drugą bramkę Zyskowskiego. Tym niemniej jesteśmy zdania, że B.K.S. nie winien był boiska opuścić a grać do końca i potem interweniować. Finał pucharu zostanie powtórzony dnia 23.9.45 r.

szej bramki, ogłasza wynik do przerwy 2:2. Po przerwie sędzia uznaje jeszcze dwie bramki, których wogóle nie było. W 20. minucie przed końcem meczu B.K.S. demonstracyjnie opuszcza boisko.

W drużynie Lotników zasługała na uznanie trójka pomocy, zasłużu B.K.S. obrona, lewy i prawy łącznik oraz lewoskrzydłowy.

Incydenty na boisku są winą jednego co uważa również drużyna Lotników. Tym niemniej jesteśmy zdania, że B.K.S. nie winien był boiska opuścić a grać do końca i potem interweniować. Finał pucharu zostanie powtórzony dnia 23.9.45 r.

Piłkarze Warszawy w Białymostku

Jak dowiadujemy się, do Białegostoku przyjeżdża reprezentacja Warszawy, która rozegra 2 mecze. W sobotę 1 września o godz. 17.00 odbędzie się spotkanie Warszawa-Lotnicy, zaś w niedziele 2 września B.K.S. Warszawa.

„Jedność Narodowa” przyjmuje ogłoszenia

W związku z rozbudową pisma administracji „Jedności Narodowej” Białystok, Św. Jana 22, front, II piętro (tel. 98) zawiadamia, że przyjmuje obecnie wszelkie ogłoszenia, zarówno od instytucji jak i osób prywatnych.

Zgubiono dnia 21 b.m. portfel z dokumentami, kartę ewakuacyjną Nr. 26783/VI na nazwisko Bielski Alfons. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot dokumentów pod adresem Polna 4 Schronisko Repatriantów.

Skradziono metrykę ślubu i orzeczenie Nr. 1678 na nazwisko Stefana Karulskiego zam Szosa Potudniowa 26/1

Skradziono zaświadczenie ewakuacyjne Nr. 598 na nazwisko Czapla Stanisław.

Wieczór aryj i duetów

Helena Bortnowska i Mieczysław Wojnicki 4 b. m. wystąpili w recitalu śpiewaczym. Program obejmował arie i duety z oper i operetek. Występ śpiewaków spotkał się z uznaniem publiczności; szczególnie oklaski za cavatine z „Cyrulika Se-wielskiego” i za walc z op. „Mirella” Gounoda; również Polonez Filiny z „Mignon” Thomas spotkał się z uznaniem widowni.

M. Wojnickiemu lepiej się udało arie z operetek, niż z oper; w tych ostatnich wyraźnie zaznaczył się wysiłek śpiewaka, szczególnie w górnej tonacji; natomiast arie z operetek Lebara i Żylińskiego wydały bardzo udanie.

Akompaniowała Helena Frankiewicz. (D)

Wpisy do Państwowego Liceum Pedagogicznego i na Państwowy Kurs Nauczycielski

Dyrekcja Państwowego Kursu Nauczycielskiego i Liceum Pedagogicznego w Białymostku ogłasza, że trwają wpisy na rok szkolny 1945-46.

1. na jednoroczny Państwowy Kurs Nauczycielski.

2. do klasy wstępnej Liceum.

3. do klasy 1-szej licealnej.

1. Na jednoroczny Kurs Nauczycielski mogą być przyjęci kandydaci, posiadający świadectwo dojrzałości Liceum Ogólnokształcącego. Kończący Kurs otrzymują dyplom nauczyciela szkół powszechnych i posiadają pełne prawa kwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych.

2. Do klasy wstępnej mogą być przyjęci kandydaci, posiadający ukończony 16. rok życia i mający wykazać się wykształceniem z klas gimnazjalnych lub równorzędnym. Kurs klasy przewiduje uzupełnienie w ciągu roku wykształcenia do poziomu Gimnazjum Ogólnokształcącego bez j.z. łacińskiego i obcego. Ukończenie klasy wstępnej uprawnia do wstąpienia do klasy 1-szej Liceum Pedagogicznego lub na sześciomiesięczne wstępne Kursy Nauczycielsko-Pedagogiczne dla kandydatów do zawodu nauczycielskiego z wykształceniem gimnazjalnym.

3. Do klasy 1-szej Liceum Pedagogicznego mogą być przyjęci kandydaci (ki) mogący wykazać się wykształceniem 4 klasy Gim. Ogólnokształcącej lub zadowolonym ewentualnie wykształceniem równorzędnym. Kurs Liceum jest dwuletni. Ukończenie Liceum daje kwalifikacje do nauzania w szkołach powszechnych i urawnienia do wstąpienia na odpowiadające Szkoły Wyższe. Dla niezamożnych uczniów Liceum przewidują się daleko idące pomocy materialne (stypendium, internat).

Kandydatów do Liceum obowiązuje egzamin kontrolny, z języka polskiego (pismienny, ustny) z matematyki (ustny) oraz zbadanie stopnia muzyczności i słuchu muzycznego.

Do podania należy dołączyć:

1. metrykę urodzenia

2. świadectwo szkolne

3. dwie fotografie.

Podania przyjmuję kapelania Państwowego Kursu Nauczycielskiego i Liceum Pedagogicznego w Białymostku ul. Dąbrowskiego 1, II piętro, pokój Nr 2, tel. 2-20.

Początek roku szkolnego dnia 4 września 1945 r.

DYREKCJA.

Łukaszewicz w Białymostku

Tylko dwa razy: w piątek, dnia 31 sierpnia i w niedzielę dnia 2 września 1945 roku o godz. 18.30 w Teatrze Miejskim wystąpi Łukaszewicz w Recitalu swojego programu. Przy fortepianie Tadeusz Kawecki.

Poszukuje syna Aleksandra - Urbańskiego Marcela zam. Dąbrowskiego 20 m. 14.

Zgubiono orzeczenie Nr. 218 o nadaniu ziemi 8 ha wydane przez P.U.R. w Białymostku na nazwisko Markiewicz Henryk.

Komitet Redakcyjny